

CEZARI

Jul Cezari · 100-44 p.e.s.

Mësime që vlejnë edhe sot · nga Fiordi Pernaska

1 · Zëri si mjet mbijetese

16 vjeç mbeti kryefamiljar; diktatura i konfiskoi gjithë pasurinë familjare. E rindërtoi emrin si avokat — Ciceroni e çmonte elokuencën e tij.
→ Sot: kur humbet gjithçka, të mbetet aftësia për t'u shprehur. Investo aty.

2 · Mos e prano çmimin që të vënë të tjerët

25 vjeç, i zënë rob nga piratët, u tha se shpërblimi që kërkonin ishte shumë i ulët. E paguan, e liruan, qeshën me të. Ai u kthye me një flotë dhe i gjeti.
→ Sot: vlerësimi që të japin të tjerët nuk je i detyruar ta pranosh.

3 · Krahasimi si karburant, jo si helm

33 vjeç, para statujës së Aleksandrit, kuptoi se s'kishte bërë ende asgjë. Nuk u dorëzua. Dhjetë vjet më vonë kishte pushtuar Galinë.
→ Sot: krahasimi vlen vetëm nëse e kthen në plan brenda javës.

4 · Vepro para se të jesh gati

Kaloi Rubikonin me rreth pesë mijë burra; pjesa tjetër e ushtrisë ishte larg në veri. Pa rrugë kthimi, u detyrua të ishte i shpejtë, kursimtar dhe krijues.
→ Sot: presioni që krijon vetë është i vetmi që të bën të lëvizësh.

5 · Ndale panikun para se të bëhet rebelim

Para betejës me gjermanët, ushtria iu mbush me thashetheme dhe frikë. Arrestoi përhapësit dhe tha se do të nisej vetëm me Legjionin e Dhjetë.
→ Sot: panikun në ekip ndale me krenari e turp, jo me qetësi.

6 · Shihe botën me sytë e kundërshtarit

Strategjia e madhe është të shohësh më larg në kohë e hapësirë se tjetri. Cezari i planifikonte lëvizjet duke llogaritur efektin te opinionin publik.
→ Sot: para çdo vendimi, pyet si duket nga ana tjetër e tryezës.

7 · Mos sulmo ballë për ballë — zër krahun

Kush mposht drejtpërdrejt, krijon armiq afatgjatë që sabotojnë më vonë. Cezari ua hiqte dëshirën për të luftuar me bujari të llogaritur dhe sharm.
→ Sot: kështu kursen energji për betejat që nuk i shmang dot.

8 · Clementia: falja si teori pushteti

«Kjo është një mënyrë e re për të pushtuar: të forcosh pozitën me mirësi.» Lironte robër pa shpërblim dhe u shkruante atyre që e kishin luftuar.
→ Sot: nuk qeveris dot gjatë njerëz që të urrejnë. Jepu arsye të marrin pjesë.

9 · Armiqtë të mbajnë në tokë

Derisa kishte Pompeun përballë, ishte në formën e tij më të mirë. Kur mbeti pa rivalë, humbi ndjenjën e masës dhe besoi se ishte i pagabueshëm.
→ Sot: kundërshtari të jep realizëm. Suksesi pa kundërshtar të verbon.

10 · Vetëvlerësim i pamëshirshëm

Në triumfet romake, pas sundimitarit rrinte një skllav që ia pëshpëriste pa pushim në vesh: «ti je i vdekshëm». Cezari nuk ishte vetëm njeri veprimi: shkroi memuare dhe poezi.
→ Sot: çdo situatë trajtoje si të re. Pyet çfarë ishte fat herën e kaluar.

11 · Pushteti dhe teatri

Dinte të thoshte shumë duke thënë pak, dhe ta mbyllte fjalimin në çastin e duhur. Në çdo dalje publike fuste një surprizë që ia rriste dramën.
→ Sot: nuk ka rëndësi vetëm çfarë bën, por si e bën dhe kur e thua.

12 · Tri pyetje për veten

- Kë kam përballë tani — dhe a më mban ai në tokë, apo po eci pa kundërshtar?
- Cilin armik mund ta kthej në aleat me një veprim bujarie këtë javë?
- Çfarë po shtyj sepse s'ndihem gati — dhe çfarë ndryshon nëse nis sot?